

Πως μπορούμε να κτίσουμε ένα δικοινοτικό κίνημα αντίστασης στον εθνικισμό και την λιτότητα

Οι εξελίξεις μετά την κατάρρευση των συνομιλιών στο Μοντ Πελεράντ και τα όσα ακολούθησαν, έδειξαν ότι δεν θα είναι εύκολο οι δυο πλευρές να καταλήξουν σε μια συμφωνημένη διευθέτηση του Κυπριακού. Από την άλλη η κρίση που ξέσπασε μετά την τροπολογία του ΕΛΑΜ για το ενωτικό δημοψήφισμα έδειξε και πόσο εύθραυστη θα είναι η συμφωνία αν καταφέρουν να καταλήξουν σε αυτή.

Παρά το πολύ καλό κλίμα που υπήρχε, ίσως το καλύτερο που υπήρξε ποτέ κατά την διάρκεια διαπραγματεύσεων η διαδικασία οδηγήθηκε σε αδιέξοδο.

Τι πήγε στραβά, λοιπόν.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι γι' αυτές τις εξελίξεις έχουν ευθύνη και οι δύο πλευρές. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι και οι μητέρες πατρίδες έπαιξαν το δικό τους ρόλο στις εξελίξεις, όπως και η προεκλογική περίοδος που άρχισε για τις προεδρικές του 2018. Αυτά όμως δεν είναι αρκετά για να κατανοήσουμε γιατί υπάρχει τόση δυσκολία να καταλήξουν σε συμφωνία εδώ και πάνω από 50 χρόνια.

Για να απαντήσουμε αυτό το ερώτημα χρειάζεται να γυρίσουμε στις ρίζες του κυπριακού. Να δούμε ποιο πρόβλημα είναι που προσπαθεί να λύσει ο καθένας και τι μέσα χρησιμοποιεί για να το πετύχει.

Δεν είναι περιστερία της ειρήνης

Το πρώτο που πρέπει να πούμε, είναι ότι οι ηγέτες που κάνουν τη διαπραγμάτευση δεν είναι απλά κάποιοι που είχαν ξαφνικά την επιφώτιση και έγιναν θερμοί υποστηρικτές της ειρήνης και της συναδέλφωσης. Αντιπροσωπεύουν την άρχουσα τάξη, ο καθένας της πλευράς του. Αναζητούν μια διευθέτηση σύμφωνη με τις «εθνικές επιδιώξεις» της άρχουσας τάξης της πλευράς τους.

Ποιες είναι αυτές οι «εθνικές επιδιώξεις» που προσπαθούν να εξασφαλίσουν στη διαπραγμάτευση οι ηγεσίες των δύο πλευρών; Η κάθε μια θέλει περισσότερο έλεγχο πάνω στο νησί, περισσότερο έδαφος, περισσότερη εξουσία, περισσότερο έλεγχο πάνω στους πλουτοπαραγωγικούς πόρους, μεγαλύτερη συμμετοχή στον διεθνή καταμερισμό σε σφαίρες επιρροής και εκμετάλλευσης.

Για να εξασφαλίσουν αυτές τις «εθνικές επιδιώξεις» στο παρελθόν, οι άρχουσες τάξεις και των δύο πλευρών οδήγησαν στη σύγκρουση και τους πολέμους και εφάρμοσαν πολιτικές εθνικού ξεκαθαρίσματος. Είναι και οι δύο υπεύθυνες, για σφαγές, βιασμούς, λεηλασίες και οδήγησαν χιλιάδες ανθρώπους στο ξεριζωμό και την προσφυγιά. Με δυο λόγια και οι δυο άρχουσες τάξεις και οι εκπρόσωποι τους που κυβερνούσαν όλα αυτά τα χρόνια είναι μέρος του προβλήματος και όχι της λύσης. Όλα αυτά τα εγκλήματα δεν έγιναν από κάποιες ομάδες φανατικών που δρούσαν ανεξέλεγκτα, αλλά αντίθετα έγιναν με τον έλεγχο, την στήριξη και την ανοχή των κυβερνήσεων, σε Κύπρο, Ελλάδα και Τουρκία.

Οι μητέρες πατρίδες μπαίνουν σε αυτή τη διαδικασία για να εξασφαλίσουν τον δικό τους ρόλο σαν περιφερειακές δυνάμεις στην περιοχή. Ένα ρόλο για τον οποίο Ελλάδα και Τουρκία ανταγωνίζονται εδώ και πολλά χρόνια και που οδήγησε αρκετές φορές στα πρόθυρα της σύγκρουσης. Κάτι που κάνει ακόμα πιο δύσκολα τα πράγματα γιατί μετατρέπει το κυπριακό και σε μέρος της συνολικότερης ελληνοτουρκικής διαμάχης.

Οι διάφορες άλλες δυνάμεις που επεμβαίνουν σαν μεσολαβητές, Βρετανία, ΗΠΑ, ΕΕ και Ρωσία θέλουν να εξασφαλίσουν τα δικά τους συμφέροντα. Η Βρετανία τις κυρίαρχες βάσεις της και όλοι οι άλλοι τις διευκολύνσεις που έχουν εξασφαλίσει με συμφωνίες είτε με την Κυπριακή Δημοκρατία, είτε με την ΤΔΒΚ.

Κανείς από αυτούς δεν δίνει δεκάρα για τους ελληνοκύπριους και τουρκοκύπριους εργαζόμενους, τους πρόσφυγες, τους ομαδικούς τάφους και τους αγνοούμενους. Αυτό μαρτυρούν και όλες οι επεμβάσεις τους μέχρι σήμερα, στη Γιουγκοσλαβία, το Ιράκ, τη Συρία, τη Σομαλία και αλλού. Το μόνο που αφήνουν πίσω τους είναι νεκρούς, πρόσφυγες και καταστροφή, φτάνει να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα τους. Έτσι και στην Κύπρο, το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να συνεχίσουν απρόσκοπτα να χρησιμοποιούν το νησί για τους δικούς τους σκοπούς.

Νέα δεδομένα

Σήμερα βέβαια έχουν διαμορφωθεί νέα δεδομένα, με τις εξελίξεις στη Μέση Ανατολή μετά τις αραβικές επαναστάσεις και τις επεμβάσεις των διάφορων ιμπεριαλιστών που έθρεψαν το Ισλαμικό Κράτος και δημιούργησαν μια εκρηκτική κατάσταση που απειλεί να τινάξει στον αέρα όλη την περιοχή.

Το ποιος θα ελέγχει και σε ποιο βαθμό το νησί αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Δεν είναι τυχαία που η Κύπρος χαρακτηρίστηκε το «αβύθιστο αεροπλανοφόρο της Μεσογείου». Δεν είναι επίσης τυχαίο που όλα αυτά βρίσκονται έξω από τις διαπραγματεύσεις για συμφωνημένη διευθέτηση. Θεωρείται αυτονόητο ότι οι βρετανικές βάσεις θα συνεχίσουν να είναι εδώ και ότι η Κύπρος, ενωμένη ή χωρισμένη, θα συνεχίσει να είναι ένας αξιόπιστος σύμμαχος όλων αυτών των δυνάμεων.

Ελπίζουν όλοι ότι μια διευθέτηση του Κυπριακού, θα ενισχύσει σημαντικά τη σταθερότητα στη περιοχή, και θα δημιουργήσει καλύτερες συνθήκες και προϋποθέσεις για τους διάφορους άξονες και συμμαχίες που διαμορφώνονται. Κανείς όμως από όλους αυτούς που επεμβαίνουν δεν θα τα βάψει μαύρα αν τελικά δεν υπάρξει συμφωνημένη διευθέτηση στο Κυπριακό. Τα συμφέροντα τους θα συνεχίσουν να εξυπηρετούνται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Από την άλλη η παγκόσμια οικονομική κρίση πιέζει όλες τις πλευρές. Η Ελλάδα μπαίνει από μνημόσιο σε μνημόνιο. Οι ελληνοκύπριοι βιώνουν τις συνέπειες του κουρέματος και του μνημονίου με την ανεργία να χτυπά νούμερα κοντά στο 20% και το βιωτικό επίπεδο των εργαζομένων να έχει πέσει κατά 30%. Η Τουρκία και ο Ερτογάν βρίσκονται στην χειρότερη θέση που ήταν τα τελευταία χρόνια και οικονομικά και πολιτικά. Η τουρκική λίρα κατρακυλά και δημιουργεί πολλά προβλήματα και στη Τουρκία αλλά και στο βορρά, όπου οι τουρκοκύπριοι είναι σε ακόμη πιο δύσκολη θέση και νοιώθουν όλο και πιο έντονα τις συνέπειες της απομόνωσης και της εξάρτησης από την Τουρκία.

Μια διευθέτηση του Κυπριακού πιστεύουν ότι θα δώσει μια διέξοδο σε αυτή τη κρίση. Ιδιαίτερα αν καταφέρουν να αξιοποιήσουν τη πιθανή ύπαρξη υδρογονανθράκων και να βρουν ένα τρόπο να τα συνεκμεταλεუτούν.

Μέσα από αυτές τις εξελίξεις ψάχνουν να βρουν ένα κοινά αποδεκτό στάτους κβο. Μια συμφωνία μέσα από την οποία ελπίζουν να ωφεληθούν όλοι ή τουλάχιστο να μην βγει κανείς ζημιωμένος.

Κανένας όμως σε αυτό το τρίγωνο, Ελλάδα, Κύπρος, Τουρκία δεν είναι διατεθειμένος να θυσιάσει τα συμφέροντα του. Κανείς δεν θέλει να χάσει την ευκαιρία να πάρει περισσότερα. Κανείς δεν είναι σίγουρος μέχρι που μπορεί να απλώσει το χέρι του σε μια εποχή που τα σύνορα στη περιοχή ξαναχαράσσονται, νέες σφαίρες επιρροής ξανασχεδιάζονται, και νέες συμμαχίες διαμορφώνονται. Μπορεί οι κίνδυνοι να είναι μεγάλοι αλλά είναι μεγάλες και οι ευκαιρίες.

Δεν είναι τυχαίο εξάλλου ότι ενώ διαπραγματεύονται, συνεχίζουν να συγκρούονται σε μια σειρά από μέτωπα, διπλωματικά, πολιτικά, οικονομικά, όπως για παράδειγμα τα εμπόδια που βάζει η Κυπριακή Δημοκρατία για την Ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας και το εμπάργκο που επιβάλλει στους τουρκοκύπριους. Η Τουρκία από την άλλη κρατά κλειστά τα λιμάνια της για τα πλοία με Κυπριακή σημαία, και τους αεροδιαδρόμους της για τα αεροπλάνα που κατευθύνονται σε ελληνοκυπριακά αεροδρόμια, ενώ τα υποτιθέμενα αέρια στην περιοχή κινδυνεύουν να προκαλέσουν ανάφλεξη αφού χρησιμοποιούνται σαν μοχλοί πίεσης και εκβιασμού από όλες τις πλευρές.

Οι αστικές λύσεις

Η Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία μοιάζει να είναι σήμερα αυτό το κοινά αποδεκτό στάτους κβό, τόσο σε επίπεδο ηγεσίας όσο και μέσα στη κοινωνία. Δεν μπορούμε όμως να τους έχουμε καμιά εμπιστοσύνη ότι θα κάνουν τις αναγκαίες υποχωρήσεις και συμβιβασμούς για να φτάσουμε σε μια κοινά αποδεκτή συμφωνία.

Έτσι και αλλιώς οι ε/κ πολιτικοί χαρακτηρίζουν την ΔΔΟ σαν οδυνηρό συμβιβασμό, ένα αναγκαίο κακό δηλαδή. Κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι άμα βρουν την ευκαιρία δεν θα προσπαθήσουν να την αλλάξουν όπως έκαναν με το σύνταγμα του '60. Η Ομοσπονδία δεν είναι παρά μια μορφή πολιτεύματος, που όσο επεξεργασμένο και να είναι δεν μπορεί να λειτουργήσει αν δεν θέλουν να το εφαρμόσουν εκείνοι που συμμετέχουν σε αυτό.

Αν θέλουμε ειρήνη και επανένωση, αν θέλουμε να ζούμε σε συνθήκες δημοκρατίας και ευημερίας, αν θέλουμε να ζούμε σε ένα νησί που να είναι γέφυρα φιλίας των λαών της περιοχής και όχι ορμητήριο των ιμπεριαλιστών δεν μπορούμε να στηριζόμαστε σε αυτούς. Θα πρέπει να κτίσουμε το κοινό μέτωπο ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων εργαζομένων ενάντια στη λιτότητα και τον εθνικισμό, ενάντια στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και τη χρησιμοποίηση του νησιού μας σαν το αβύθιστο αεροπλανοφόρο τους.

Η αριστερά μπορεί και πρέπει να μπει μπροστά σε μια τέτοια προοπτική, να κτίσει ένα ταξικό, διεθνιστικό κίνημα που να προβάλει τα δικά του αιτήματα, τη δική του ατζέντα. Που να μπορεί να σπρώξει να ξεπεραστούν οι κόκκινες γραμμές των αρχουσών τάξεων και των ιμπεριαλιστών που επεμβαίνουν για να εξασφαλίσουν τα δικά τους συμφέροντα για να φτάσουμε σε μια κοινά αποδεκτή διευθέτηση. Αυτό το κίνημα είναι και η μόνη πραγματική εγγύηση που μπορούμε να έχουμε για την ειρηνική εφαρμογή της συμφωνίας αλλά και η πραγματική προστασία απέναντι στους εθνικιστές και των δύο πλευρών που θα καιροφυλαχτούν για να βρουν την ευκαιρία να τα τινάξουν όλα στον αέρα όπως έκαναν τόσες φορές στο παρελθόν.

Ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν η υιοθέτηση ενός πρωτόκολλου συνεργασίας, ενός προγράμματος για δράση από τις οργανώσεις της αριστεράς και τα συνδικάτα και στις δύο πλευρές. Υπάρχει μια σημαντική παράδοση κοινών αγώνων που στηρίχτηκαν στην υιοθέτηση κοινών πολιτικών όπως το πρωτόκολλο του '48 που άνοιξε το δρόμο για τις μεγάλες απεργίες που έγιναν εκείνη τη χρονιά, αλλά και η πιο πρόσφατη διακήρυξη του Πανσυνδικαλιστικού Φόρουμ. Προς αυτή τη κατεύθυνση θα πρέπει να κινηθούμε όσοι θέλουμε όχι μόνο να εξασφαλίσουμε μια κοινά αποδεκτή συμφωνία που να επανενώνει το νησί μας αλλά και να αξιοποιήσουμε αυτό το κίνημα για να πάμε πάρα κάτω και να κτίσουμε μια πραγματικά ειρηνική κοινή πατρίδα, της ανοχής, της αποδοχής της διαφορετικότητας, της συνεργασίας, της δημοκρατίας και της προόδου, μια Σοσιαλιστική Κύπρο.

Ντίνος Αγιομαμίτης

Εισήγηση που έγινε στις 13 Μάη στο Συνέδριο «Η Αριστερά και το Κυπριακό»

Ένα τέτοιο πρωτόκολλο κατέθεσε στο συνέδριο η Εργατική Δημοκρατία και το συζητούμε αυτή τη στιγμή με συνδικάτα και οργανώσεις της αριστεράς και στις δύο πλευρές με πολύ θετικά αποτελέσματα.

Δημοσιεύεται πάρα κάτω

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Εργατική Δημοκρατία \(Τεύχος 154\), Δεκαετία 2010-2019, Λευκωσία \(νότια\), 2017](#)

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
<https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:ergatikidimokratia:no154:aristeracy&rev=1673122050>

Last update: 2025/04/20 19:47

